

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2002/4519
Karar No : 2003/3811

Davacı : Nihat Şahsuvaroğlu - Şan Otomotiv

Vekili : Av. Hakan Akçar

Balmumcu, Barbaros Bulvarı, İBA Blokları No:8 Kat:2
D:8 Beşiktaş/İSTANBUL

Davalı : Rekabet Kurumu,

Bilkent Plaza, B-3 Blok - Bilkent/ANKARA

Vekilleri : Av.Nagehan Özseyhan - Av.Ayperi Samanır - Aynı Adreste

Davalı İdare Yanında Davaya Katılan : Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.

Vekilleri : Av.Dr.Erden Kuntalp, Av.Sülün Arnel

Reşit Galip Cad. Hirfanlı Sok. 7/3 Gaziosmanpaşa/ANKARA

İstemin Özeti : Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'nin yetkili satıcısı olan davacının, 15.3.1999 tarihli şikayet dilekçesi üzerine, davalı Rekabet Kurulu'nun, 6.10.1999 tarihli önaraştırma yapılması yönündeki kararı uyarınca düzenlenen 7.12.1999 tarihli önaraştırma raporuna dayalı olarak, davacı şikayetin 4054 sayılı Yasanın 6.maddesi kapsamında incelenemeyeceği, 4.madde kapsamında yapılan incelemede ise şikayet konusu iddiaların gerçeği yansıtmadığı, bu nedenlerle Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. hakkında anılan Yasanın 41.maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yolundaki 21.12.1999 tarihli Rekabet Kurulu Kararının iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : İlgili ürün pazarının doğru tespit edildiği, 1998/3 No.lu Tebliğin 7/1-g maddesi uyarınca sağlayıcının objektif bir şekilde motorlu taşıt araçlarının varış yeri veya alıcının adresi esasına göre indirim yapmasının olanaklı olduğu, "Otomobil Endüstrisinde Sahtecilik" başlıklı yazıyla sahte yedek parçaların yetkili satıcılar tarafından alınmasının yasaklandığı, bu yazıyla denk kalitede yedek parça kullanımına herhangi bir sınırlama getirilmediği, yetkili bayilerin ifadelerinin de bu durumu doğruladığı, Ford Otosan'a bağlı yetkili satıcılar ile diğer yetkili bayiler arasında ayırım yapılmadığı, yapılan incelemeler sonucunda davacıya arz boykotu uygulanmadığı, taraflar arasındaki bayilik sözleşmesinin karşılıklı olarak sona erdirilmesi nedeniyle tebliğe aykırı bir husus bulunmadığı ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Müdahilin Savunmasının Özeti : Dava konusu kararın usule ve hukuka uygun olduğu, Kadıköy 1.Ticaret Mahkemesinin 4054 sayılı Yasanın 58/2.maddesi uyarınca davacıya tazminat ödenmesi yolunda verdiği 31.1.2002 tarih ve 2002/49 sayılı kararın Yargıtay 19.Hukuk Dairesinin 19.11.2002 tarih ve 2002/7580 sayılı kararı ile bozulduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

D.Tetkik Hakimi : Erkan Yılmaz

Düşüncesi : 4054 sayılı Yasanın 4/a maddesi dolaylı da olsa fiyat tespiti anlaşmalarını yasaklamıştır. Bu doğrultuda 1998/3 sayılı tebliğin 7/e maddesine göre; üreticinin / sağlayıcının, anlaşma konusu malların (motorlu yeni taşıt araçları ile bunların yedek



parçalarının) yeniden satışında, satıcının fiyat belirleme ve indirim konusundaki serbestliğini dolaylı da olsa sınırlandıramaz. Sağlayıcının alıcıya fiyat tavsiye etmesi veya maksimum fiyatları belirlemesi sınırlamanın sınırını oluşturur. Bu itibarla sağlayıcının, alıcılara teşvikler vererek veya baskı uygulayarak belirli bir fiyatı veya minimum fiyatları empoze etmesi ve, böylece alıcıların yeniden satış fiyatlarını belirleme serbestisini sınırlamaması gerekmektedir (Bkz. Yılmaz Aslan, Rekabet Hukuku, s.158).

Dava konusu olayda ise, sağlayıcı/üretici Ford Otomotiv A.Ş., 7 Ekim 1998 tarihli yazısı ile yetkili satıcı kâr marjını % 1 oranında düşürdüğü, yetkili satıcı indirim oranını ise % 3 olarak belirlediği, diğer yandan müdahil Ford Otosan, 3.3.1998 tarihli yazısı ile aralarında davacının da bulunduğu İstanbul ve Tekirdağ bölgesindeki 17 yetkili satıcının belirlenen bu bölgede Corgo 2621 DS araçlarını Mart 1998 ayı içinde satmaları halinde bu bayilere yetkili satıcı alış fiyatı üzerinden fazladan % 3 oranında prim verileceği belirtilmiştir. Bu teşviktен yararlanan bayiler ile yazıda belirtilen bölge dışında kalan yetkili satıcıların yeniden satış fiyatlarını belirleme veya indirim konusundaki özgürlüklerinin aynı olduğunu söyleyebilme olanağı bulunmamaktadır. Bu durum aynı zamanda eşit durumdaki bayilere farklı uygulamanın da bir örneğidir.

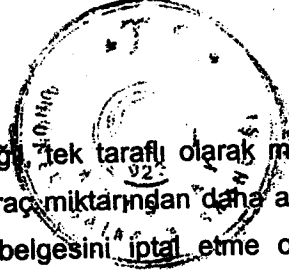
Yine Ford Otosan, 31.12.1998 tarihli yazısı ile Phlsa firması ile yetkili dağıtıcılarına satılan ford marka araçlarda kullanılacak yedek parçaların fiyatında % 15 indirim yapılmasını yetkili servislerden istemiştir.

Bu durumda, yukarıda belirtilen hususlar yazılı belgeler ile hiçbir tereddüte yer vermeyecek şekilde açık iken, müdahil şirketin diğer yetkili satıcılarının ifadesine ve farklı tutardaki birkaç faturaya ve bu arada gönderilen yazılardaki fiyat ve indirim konusundaki belirlemenin tavsiye niteliğinde olduğundan bahisle soruşturma açılmamasına yönelik kararda, Yasanın 1. maddesinde belirlenen amaca uygunluk bulunmamaktadır.

"Otomobil Endüstrisinde Sahtecilik" başlıklı yazı açıkça bayilerin rakip ve denk yedek parça satışını da yasaklamıştır. Yasağın yaptırımı da anlaşmanın feshi olarak belirlenmiştir.

Gerek bu yazı ve gerekse daha önce belirttiğimiz yazılar yetkili bayiler için bağlayıcı niteliktedir. Çünkü yetki belgesine göre bayilerin Ford Otosan'ın satış koşullarını yerine getirmeleri şartıyla belgede yer alan faaliyetleri yapabilecekleri açıkça belirtilmiştir. Bu itibarla rakip ve denk kalitede olan yedek parça satışını yasaklayan bu anlaşma da tebliğin 7/h maddesine aykırı bulunmaktadır.

Davacının, Koç grubuna bağlı bayiler ile aralarında kendisinin de bulunduğu diğer bayiler arasında müdahil şirketin farklı uygulamaları olduğu yönündeki iddiasının doğruluğu, tarafların defter ve belgelerinin karşıt inceleme yapılmak suretiyle incelenmesi sonucunda anlaşılması olanağı olduğundan, bu inceleme yapılmadan verilen kararda bu yönüyle de hukuka uyarlık bulunmamaktadır.



Yetkili bayilerin satacakları araç sayısı anlaşmayla değil, tek tarafı olarak müdahil şirket tarafından belirlendiğinden, davacının satması gereken araç miktarından daha az araç satması durumunda, müdahil şirketin her zaman için yetki belgesini iptal etme olanağı bulunduğundan, bayilerin stok bulundurma zorunluluğu olmadığından bahisle soruşturma açılmaması yönündeki kararda bu haliyle hukuka uyarlık görülmemiştir.

Sonuç olarak, davacı iddiaları ile ilgili olarak ciddi bir inceleme ve araştırma yapılmadan düzenlenen önaraştırma raporuna dayalı olarak verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır. Dava konusu kararın iptali gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Nevzat Özgür

Düşüncesi : Dava, Ford Otomotiv Sanayi A.Ş'nin bayilerine yaptığı uygulamalarla 4054 sayılı Yasayı ihlal ettiği iddiası üzerine yapılan önaraştırma sonucunda düzenlenen rapor değerlendirilerek soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ilişkin olarak verilen 21.12.1999 günlü ve 99/58/624-398 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun "Kurulun İnceleme ve Araştırmalarında Usul" başlıklı dördüncü kısmında yer alan 40.maddesinde Rekabet Kurulunun re'sen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar vereceği, önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportörün 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildireceği, 41.maddesinde önaraştırma raporunun Kurula teslimini takip eden 10 gün içinde Kurulun elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar vereceği belirtilmiş, 43.,44.,45.,46. ve 47.maddelerinde ise Kurulun soruşturmaya başlaması halinde uygulanacak idari usul çerçevesinde delillerin toplanması, tarafların bilgilendirilmesi, tebligat ve cevap verme ve sözlü savunma toplantısına ilişkin kurallara yer verilmiştir.

Yasanın bu düzenlemesine göre soruşturma açılmasına yeterli bilgi ve belge varsa doğrudan soruşturma açılmasına karar verilebileceği, doğrudan soruşturma açılmasına yetecek bilgi ve belge bulunmadığı hallerde ise daha fazla bilgi veya belge elde edebilmek için önaraştırma yapılabileceği ve önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportörün elde ettiği bilgi ve deliller ile önaraştırma raporu Kurulca değerlendirilerek soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verilebileceği, bu iki karar türünden birini verme hususunda Rekabet Kurulunun takdir yetkisinin bulunduğu ve bu yetkinin 4054 sayılı Yasanın 1.maddesinde belirtilen amaçları gerçekleştirme hedefi doğrultusunda kullanılması gerektiği açıktır.

Bu bağlamda, önaraştırma sonucunda rekabet kurallarını ihlal eden eylem, karar ve anlaşmaların söz konusu olmadığına hiç bir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde ortaya çıkması halinde Kurulca soruşturma açılmamasına karar verileceği, ancak önaraştırma sonucu



elde edilen bilgi ve delillerin bu sonuca ulaşmaya elverişli olmaması veya yetersizliği halinde ise soruşturma açılmasına karar verilmesi gerektiği konusunda duraksamaya yer yoktur.

Başka bir anlatımla, ihbar ve şikayet başvurularında ileri sürülen iddia ve deliller ile re'sen araştırma sonucunda elde edilen bilgi ve bulguların önaraştırma safhasında raportör tarafından ayrıntılı olarak değerlendirilmediği, önaraştırmanın noksan olduğu ve dolayısıyla önaraştırmaya konu edilen olayın soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde kesin bir kanaate ulaşmaya yetecek ölçüde aydınlatılmadığı hallerde Kurulca soruşturma açılmasına karar verilerek 4054 sayılı Yasanın 43. ve devamı maddelerinde düzenlenen idari usulün uygulanması sonucunda yapılacak değerlendirmenin 48.maddede öngörülen nihai kararlar sonuçlandırılması gerekir.

Aksi takdirde rekabet kurallarının ihlal edildiğine ilişkin iddialar açıklığa kavuşmadan soruşturma açılmaması yönünde alınan kararın rekabetin korunması amacına hizmet etmeyeceği kuşkusuzdur.

Dosyanın incelenmesinden, Ford Otosan A.Ş. ürünlerinin yetkili satıcısı ve yetkili servisi olan davacının Rekabet Kurumuna verdiği şikayet dilekçesinde Ford Otosan A.Ş.'nin satış fiyatlarına müdahale ettiği, kar marjını belirlediği ve şifahi olarak fiyat kontrolü yaptığı, bu durumun kendisinden araç satın almış olan ve dilekçe ekinde isimleri, adresleri ve telefon numaraları açıkça belirtilen sekiz müşteriye telefon edilerek satın alma fiyatında şaibe olduğu gerekçesiyle fiyat sorulması ve hatta fatura ibrazının talep edilmesi ile iyice belirgin hale geldiği, keza bazı özel müşterilere indirim yapma zorunluluğu getiren yazılar gönderilmesinin ve Türk Hava Yolları tarafından yapılacak filo alımı için Ford-Otosan onayı alınmadan yetkili satıcı tarafından teklif verilmesinin onaylanmadığına ilişkin yazılı talimatın 1998/3 sayılı grup muafiyeti tebliğinin 7.maddesinin (e) bendine aykırı olduğunun belirtildiği, Rekabet Kurulunca görevlendirilen raportör tarafından düzenlenen ilk inceleme raporunun bu hususa ilişkin bölümünde "...İnceleñmiş olan belgelerde Ford-Otosan A.Ş'nin yetkili satıcılarının kar marjlarında ayarlamalar yaptığı ve kar marjlarını kendisinin belirlediği, bazı müşteriler için indirim oranlarını kendisinin tespit ettiği görülmektedir. Bu durum 1998/3 no'lu Tebliğın 7.maddesinin (1-e) fıkrasına aykırı bulunmaktadır. Yine söz konusu madde tarafların arasında bir anlaşmaya dayandığı için 4054 sayılı Kanunun 4.maddesinin (2-a) fıkrasında düzenlenmiş olan "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi" şeklinde ifade edilmiş hükmüne de aykırı bulunmaktadır." şeklinde görüş belirtildiği halde aralarında aynı raportörün de yer aldığı iki raportör tarafından düzenlenen önaraştırma raporunun bu hususa ilişkin bölümünde "..... şikayet dilekçesinde satış kontrolü yapmak amacıyla Ford-Otosan tarafından aranıldığı iddia edilen müşterilerin ise filo indirimi almak amacıyla filo satış olarak gösterilip perakende müşteriye satış yapıldığı şüphesi sonucunda arandığı Ford-Otosan yetkililerince ifade edilmiştir. Nitekim bayilerin satış fiyatlarına karışılmadığına ilişkin bir belge şikayetçide yapılan

yerinde inceleme sırasında elde edilmiş, keza şikayetçi tarafından kesilmiş olan faturalarda da farklı fiyatlardan satışlar yapıldığı görülmüştür. Bu itibarla iddiaların gerçeği yansıtmadığı sonucuna varılmıştır." görüşüne yer verildiği, önaraştırma sırasında şikayetçinin isim, adres ve telefonlarını verdiği sekiz müşterinin hiç birisi ile görüşülmediği, sadece şikayet edilen tarafın ifadelerine itibar edilerek ve bazı faturalarda farklı fiyatların bulunmasından hareketle, sonuçta ulaşıldığı anlaşılmaktadır.



Bu duruma göre şikayetçi tarafından belirtilen alıcıların ifadelerine başvurulmadan ve ilk inceleme raporunda belirtilen ihlalin mevcudiyetine dair görüşten dönülmesini haklı gösterecek yeterli bilgi ve delil toplanmadan ihlal bulunmadığı görüşüyle düzenlenen önaraştırma raporuna itibar edilerek soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde verilen Rekabet Kurulu kararında isabet görülmemiştir.

Öte yandan, Ford-Otosan'ın piyasadan alıp yetkili satıcılarına satmış bulunduğu yedek parçaların aynılarının dahi yetkili satıcı tarafından satışını engellediği, bu davranışın 1998/3 sayılı Tebliğin 7. maddesinin (h) bendine aykırı olduğu şikayetçi tarafından iddia edilmekte olup Ford-Otosan tarafından yetkili satıcılara gönderilen yazıda "Ford-Otosan ile anlaşmalı olarak yedek parça üreten firmaların da ürettiği parçaları doğrudan piyasaya sürdüğü tespit edildiği, anlaşmalı bayilerimizin de bu tip ve daha kötüsü sahte yedek parça sattıkları anlaşıldığı takdirde Ford-Otosan gerekli uyarıları yapacak, devam edilmesi halinde anlaşmaların fesh edilmesi gündeme gelecektir." biçiminde uyarıda bulunulduğu, böylece Ford-Otosan ile anlaşmalı olarak yedek parça üretenlerin Ford-Otosan'a sattıkları yedek parçanın aynısının anlaşmalı bayiler tarafından satılmasının dolaylı olarak sınırlandırıldığı anlaşılmaktadır.

Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin 1998/3 sayılı Grup Muafiyeti Tebliğinin 7. maddesinin (h) bendinde "Sağlayıcının, satıcının 4. maddenin (b-5) bendinde yer alan anlaşma konusu mallarla rekabet edebilecek ve onların kalitesine denk olan yedek parçaları dilediği bir üçüncü teşebbüsten elde etme serbestliğini doğrudan veya dolaylı olarak sınırlandırması" halinde 4054 sayılı Kanununun 4. maddesindeki yasaklamadan muaf tutulamayacağı belirtildiğinden, söz konusu yazı ile getirilen sınırlamanın da soruşturmaya konu edilmesi gerekirken, sadece yazı içeriği tetkik edilmek, Ford-Otosan yetkililerinin beyanları alınmak ve birkaç yetkili satıcı ile yapılan görüşme ile yetinilmek suretiyle Tebliğ hükmüne aykırı bir uygulamanın tatbik olunmadığının anlaşıldığı yönündeki önaraştırma raporuna dayanılarak soruşturma açılmamasına karar verilmesinde isabet bulunmadığı açıktır.

Diğer taraftan, şikayetçi, Ford-Otosan'ın yetkili satıcılara bölgesel kısıtlamalar getirdiğini iddia etmekte ve Ford-Otosan tarafından yetkili satıcılara gönderilen 7.1.1999 günlü ve Ref.No.125 sayılı yazıda "... belediyelerin yetkili satıcılar arasında dağıtımını yapılmış, ekte yetkili satıcılığınız için öngörülen belediyeler yer almaktadır." ibaresine yer verildiği anlaşılmakta olup ilk inceleme raporunda "... hangi belediyelerin hangi yetkili satıcılar arasında



paylaştırdığı yönü de dahil olmak üzere ayrıntılı olarak araştırılması gerekmektedir." görüşüne yer verildiği halde ayrıntılı bir araştırma yapılmadan düzenlenen önaraştırma raporunda söz konusu yazının içeriğinden, belediyelerin satış amacı ile değil sadece potansiyel pazar analizi yapılabilmesi için yetkili satıcılar arasında paylaştırdığının anlaşıldığının belirtildiği, keza Ford-Otosan tarafından şikayetçiye gönderilen 21.4.1998 günlü ve Ref. No.330 sayılı yazıda İstanbul ve çevresi için uygulanan teşvik programı çerçevesinde İstanbul plakalı araçların Anadolu'ya satıldığı duyumlarının alındığı, 34 BYA 79 plakalı aracın Antalya Karaöz Beldesinde çalıştığı, kurallara uyulmadığı için şikayetçinin İstanbul'a yapılan uygulama dışına çıkarılacağı vurgulandığı halde önaraştırma raporunda bu hususta Ford-Otosan yetkililerinin ifadelerinden söz edildiği ve yapılan inceleme sırasında pasif satış yasağını gösteren herhangi bir bulguya rastlanmadığı, görüşülen yetkili satıcılardan da bu konuya ilişkin olarak bir şikayet gelmediğinin belirtildiği ve bu yetersiz rapora dayanılarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönünde karar verildiği anlaşılmaktadır.

Keza, Ford-Otosan'ın Koç Grubuna bağlı yetkili satıcılara filo satışlarında daha fazla destek primi uygulamak, ödeme sürelerini tatbik etmemek, açık hesap çalışmak ve iç muhasebe kayıtlarında dönem sonu borçlarını düşük göstermek suretiyle risklerini azaltma cihetine gittiği ve stok maliyetlerini düşürdüğü, böylece 4054 sayılı Yasanın 4. maddesinin (e) bendinde yer alan "Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması"nın hukuka aykırı ve yasak olduğu hükmünün ihlal edildiği yönündeki şikayetçi iddialarının ayrıntılı olarak araştırılmadığı, tüm bayilere gönderilen sirkülerlerden ve yetkili satıcıların stok bulundurma yükümlülüklerine rastlanılmadığından bahisle Koç Grubu bayileri ile diğer bayiler arasında eşitliği bozucu nitelikte hususlara rastlanmadığının önaraştırma raporunda belirtildiği görülmektedir.

Oysa bu iddiaların doğru olup olmadığının anlaşılabilmesi için Koç Grubuna bağlı bayiler ile Ford-Otosan'ın defter ve belgelerinin 4054 sayılı Yasanın 15. maddesi uyarınca incelenmesi gerekmekte olup bu yönde hiç bir inceleme yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Açıklanan tüm bu nedenlerle yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan Ford Otomotiv Sanayii A.Ş. hakkında soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ilişkin olarak alınan dava konusu Rekabet Kurulu kararının iptali gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, duruşma için önceden belirlenen ve taraflara usulüne uygun olarak bildirilen 7.10.2003 tarihinde davacı vekilinin gelmediği, davalı idare vekili Av.Ayperi Samantır ile müdahil vekilleri Av.Erden Kuntalp ve Sülün Arıkel 'in geldikleri ve Danıştay Savcısının hazır olduğu görülerek duruşmaya başlandı. Gelen taraflara usulüne uygun olarak söz verilip dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra duruşmaya son verildi. dava dosyası incelenerek, gereği görüldü:



Dava, Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'nin yetkili satıcısı olan davacının, 15.3.1999 tarihli şikayet dilekçesi üzerine, davalı Rekabet Kurulu'nun, 6.10.1999 tarihli önaraştırma yapılmış yönündeki kararı uyarınca düzenlenen 7.12.1999 tarihli önaraştırma raporuna dayalı olarak davacı şikayetinin 4054 sayılı Yasanın 6.maddesi kapsamında incelenemeyeceği, 4.madde kapsamında yapılan incelemede ise şikayet konusu iddiaların gerçeği yansıtmadığı, bu nedenle Ford Otomotiv Sanayi Anonim Şirketi hakkında anılan Yasanın 41.maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yolundaki 21.12.1999 tarihli Rekabet Kurulu Kararının iptali istemiyle açılmıştır.

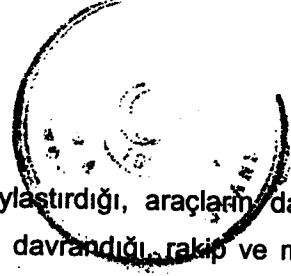
Şan Motorlu Araçlar Ticaret / Nihat Şahsuvaroğlu, Ford Otosan tarafından üretilen ve yine Ford Motor Company'nin Türkiye mümessili ve distribütörü olan Ford Otosan'dan satın almış olduğu tüm ford marka otomobilleri satmaya ve yetkili satıcı olarak fatura kesmeye Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. tarafından yetkili kılınmıştır. Ayrıca yetki belgesinde, diğer satış koşullarının davacı tarafından yerine getirilmesi şartıyla bu yetki belgesinin 31.12.1998 tarihine kadar geçerli olacağı belirtilmiştir.

Şan Motorlu Araçlar Ticaret ile Ford Otomotiv Sanayi A.Ş. arasında 15.1.1999 tarihinde yapılan ön protokol ve sonrasında 11.2.1999 tarihinde imzalanan fesih protokolü ile 1.1.1999 tarihinden geçerli olmak üzere yetkili bayilik ilişkisi sona erdirilmiştir. Yine bu protokoller gereğince davacının Ford Otosan'dan satın almış olduğu yedek parçalar iade edilmiştir. Yukarıda aktarılan hususlar ön araştırma raporunda bayilik anlaşmasının hem motorlu yeni taşıt araçlarını hem de yedek parça satış ve servisini kapsadığı yönünde değerlendirilmiştir.

Yetkili bayilik ilişkisinin sona ermesinden sonra davacı 15.3.1999 tarihli şikayet dilekçesi ile Rekabet Kurumu'na, Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'nin üretici / sağlayıcı olarak 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına ilişkin Grup Muafiyet Tebliği'ne ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 ile 6.maddelerine aykırı davrandığını bildirmiştir.

Rekabet Kurulu, 6.10.1999 tarihli kararıyla şikayet konusu hususların gerçekliğinin ve niteliğinin açıklığa kavuşturulması amacıyla önaraştırma yapılmasına karar vermiştir.

Önaraştırmaya konu şikayet dilekçesinde ise, ilgili ürün pazarının yeni otomobil satış pazarı ve Ford Otosan markalı otomobillerde kullanılan yedek parça pazarı olarak belirlenmesi gerektiğini belirttiğinden sonra; Ford Otosan'ın sürekli bir satış kontrolü yaptığı, yetkili bayilere göndermiş olduğu yazılarda, yeni taşıt araçları ile bunların yedek parçalarının yeniden satışında bayinin fiyat belirleme ve indirim konusundaki serbestliğine müdahale ettiği, filo satışlarında yetkili satıcılara farklı destek primi uygulamak suretiyle ayırım yaptığı, Koç grubuna bağlı yetkili satıcılara ise, satamadıkları araçları geri alarak müteakip ayın başında iade ettiği, bu bayilerle açık hesap çalışarak stok maliyetlerini düşürdüğü, böylece eşit edime farklı uygulama yaptığı, araç satış miktarını tebliğe aykırı olarak tek tarafı olarak belirlediği, anlaşma



bölgesini değiştirerek belediyeleri yetkili satıcılar arasında paylaştığı, araçların dağıtım masraflarını üstlenmek suretiyle tebliğin 7/1-g maddesine aykırı davrandığı, rakip ve muadil yedek parça satışını yasakladığı, arz boykotu uyguladığı, tebliğde öngörülen feshi ihbar sürelerine aykırı olarak yetkili satıcılık ilişkisini sona erdirdiği iddialarında bulunmuştur.

Bu iddialar ile ilgili olarak yapılan önaraştırma sonucunda düzenlenen raporda, Ford Otosan tarafından bayilere gönderilmiş olan fiyat listelerinin tamamında tavsiye edilen fiyat ibaresinin yer aldığı, şikayetçi işyerinde yapılan yerinde incelemede de, farklı satış fiyatlarına ilişkin faturaların bulunduğu, Ford Otosan'ın diğer yetkili satıcıları ile yapılan görüşmede ise, yeniden satış fiyatlarının kendileri tarafından belirlendiğinin ve yine servis ücretleri ile ilgili olarak duruma göre değişen bir uygulamanın olduğunun ifade edildiği, filo satışlarına tabi araçların sayısal değerlerindeki değişimlere paralel olarak farklı filo indirim katkı payı uygulamasının ticari hayatın bir gereği olduğu, yapılan incelemede Ford Otosan'ın herhangi bir ayırım gözetmeksizin tüm yetkili satıcılarının araç ve yedek parça nakliye masrafını üstlenmiş olduğu, bu uygulamanın tebliğin 7/1-g maddesine aykırı olmadığı, Ford Otosan'ın yetkili satıcılara gönderdiği "Otomobil Endüstrisinde Sahtecilik" başlıklı yazının incelenmesinden, bu yazının sahte yedek parça kullanımını yasakladığı, denk yedek parça kullanımına herhangi bir sınırlama getirmediği, diğer yetkili bayilerle yapılan görüşmelerin de bu durumu doğruladığı, yapılan incelemede yetkili satıcıların stok bulundurma yükümlülüğüne ve Koç grubu bayileri ile diğer bayiler arasında eşitliği bozucu nitelikte herhangi bir hususa rastlanmadığı, her iki bayi grubuna eşit ödeme koşulları uygulandığı, bayilerin satılacak araç sayısını bildiren rakamlarla bağlı olmadığı, verdikleri siparişe göre araç aldıklarının görüldüğü, 7.1.1999 tarih ve 125 Ref No'lu yazının, belediyelerin yetkili satıcılar arasında dağıtım anlamına gelmediği, şikayetçinin 1998 yılı sipariş ve fiili alışlarına ilişkin tablo incelendiğinde arz boykotu uygulanmadığı, ön protokol ve daha sonra bir fesih protokolü imzalamak suretiyle taraflarca karşılıklı olarak bayilik ilişkisinin sona erdirildiği, dolayısıyla tebliğin 6.maddesinde öngörülen feshi ihbar sürelerine uyulmadığı iddiasının gerçeği yansıtmadığı, Ford Otosan'ın Yasanın 6.maddesi kapsamında hakim durumu kötüye kullanıp kullanmadığının değerlendirilebilmesi için ilgili ürün pazarının binek otomobil ve ticari araçlar pazarı olarak belirlenmesinin zorunlu olduğu, bu doğrultuda, Ford Otosan'ın ticari araçlar piyasasındaki pazar payının % 31.7 olduğu, en yakın rakibi olan Mitsubishi firmasının % 17.2, Isuzu firmasının ise % 12.9 oranında pazar payının olduğu, diğer yandan Ford Otosan'ın binek araç pazar payının % 4.77 olduğu dikkate alındığında Ford Otosan'ın otomobil pazarında hakim durumda olmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda özetlenen önaraştırma raporunda yeralan tespit ve değerlendirmeler sonucunda, Rekabet Kurulu dava konusu 21.12.1999 tarihli kararıyla, Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'nin ilgili ürün pazarında hakim durumda olmaması nedeniyle anılan şirkete ilişkin şikayetlerin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6.maddesi kapsamında incelenemeyeceği, anılan Kanunun 4.maddesi kapsamında ileri sürülen iddiaların gerçeği



yansıtmadığı sonucuna ulaşılmak suretiyle soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar vermiştir.

Davacı tarafından, eksik inceleme ve araştırma sonucunda şikayet edilen beyanları ile bağlı kalınmak suretiyle tek taraflı ve yanlış karar verildiği ileri sürülerek dava konusu soruşturma açılmaması yolunda tesis edilen kararın hukuka aykırı olduğundan bahisle iptali istenmektedir.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanununun 27. maddesinin (a) bendinde, bu kanunda yasaklanan faaliyetler ve hukuki işlemler hakkında, başvuru üzerine veya resen inceleme, araştırma ve soruşturma yapmak; bu Kanunda düzenlenen hükümlerin ihlal edildiğinin tespit edilmesi üzerine, bu ihlallere son verilmesi için gerekli tedbirleri alıp bundan sorumlu olanlara idari para cezaları uygulamak Rekabet kurulunun görevleri arasında sayılmış olup, anılan Yasanın "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4.maddesinin birinci fıkrasında belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır hükmüne yer verildikten sonra, devamı olan fıkralarda bu tür karar ve eylemlerin neler olduğu belirlenmiştir.

4054 sayılı Yasanın 5.maddesinde, Kurulun, belirli şartların varlığı halinde ilgililerin talebi üzerine, teşebbüslerarası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının 4'üncü madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebileceği belirtilirken, anılan maddenin son fıkrasında, Kurulun birinci fıkrada gösterilen şartların gerçekleşmesi halinde, belirli konulardaki anlaşma türlerine bir grup olarak muafiyet tanınmasını sağlayan ve bunların şartlarını gösteren tebliğler çıkarabileceği öngörülmüştür.

Bu amaçla çıkarılan 1998/3 No.lu Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile motorlu taşıtlar dağıtım ve servis anlaşmaları, bu tebliğde düzenlenen koşullara uygun olmak kaydıyla, Kanununun 4.maddesindeki yasaklamalardan, Kanunun yukarıda belirtilen 5.maddesinin son fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur.

Anılan tebliğde, grup muafiyetine giren yükümlülükler ile yine muafiyet kapsamına giren diğer yükümlülükler ve muafiyet verilebilmesi için uyulması zorunlu haller ve son olarak grup muafiyeti kapsamı dışında kalan koşul ve yükümlülükler tek tek sayılmıştır.

1998/3 No.lu Tebliğin Grup Muafiyeti Kapsamı Dışında Kalan Koşul ve Yükümlülükler başlıklı 7/e maddesine göre, üretici, sağlayıcı veya dağıtım sistemi içindeki diğer teşebbüslerin, anlaşma konusu malların yeniden satışında, satıcının fiyat belirleme ve indirim konusundaki serbestliğini doğrudan ya da dolaylı olarak kısıtlayamayacağı gibi aynı maddenin (h) bendine göre de sağlayıcının, satıcının 4/b-5. maddede yer alan anlaşma konusu mallarla rekabet edebilecek ve onların kalitesine denk olan yedek parçaları dilediği bir üçüncü



teşebbüsten elde etme serbestliğini doğrudan ve dolaylı olarak sınırlayamaz. Kaldı ki tebliğin 7/1-e bendi, yedek parça üreticilerinin ticaret özgürlüğünü koruyucu hükümler içermektedir.

Dosyanın incelenmesinden, Ford Otosan'ın 7/10.1998 tarih ve 528 Ref No.lu yazısı ile yetkili satıcıların Ekim 1998 döneminden itibaren yetkili satıcı kâr marjlarının % 1 kesintiye maruz kaldığı belirtildikten sonra devamında transit grubu araçlarda yetkili satıcıların yapacakları indirim oranlarının yer aldığı, 1999 yılının ilk yarısı için işçilik ücretlerini belirleyen 31.12.1998 tarihli yazıda, Marlboro sigaralarının dağıtımını yapması için Philsa firmasına ve yetkili bayilerine satılan Ford araçlarının işçilik ücretlerinde, yedek parça ve servis işçilik ücretlerinde % 15 indirim yapılacağı belirtilmiş, her iki yazının şikayet dilekçesi ekinde yer aldığı, ancak önaraştırma raporunda bu yazılara ilişkin olarak herhangi bir inceleme ve değerlendirme yapılmadığı, diğer yandan Ford Otosan'ın "Otomobil Endüstrisinde Sahtecilik" başlıklı yazısında açıkça "Ford Otosan ile anlaşmalı olarak yedek parça üreten firmaların da ürettiği parçaları doğrudan piyasaya sürdüğü tespit edildiği, anlaşmalı bayilerimizin de bu tip ve daha kötüsü sahte yedek parça sattıkları anlaşıldığı takdirde, Ford Otosan gerekli uyarıları yapacak, devam edilmesi halinde anlaşmaların fes edilmesi gündeme gelecektir." ibaresi yer almış iken, önaraştırma raporunda, Ford Otosan'ın anılan yazıyla denk kalitede yedek parça kullanımına herhangi bir sınırlama getirmede, sahte ve kaçak yedek parça kullanılmamasına dikkat çektiği, yetkili satıcılar ile yapılan görüşmelerin de bu değerlendirmeyi doğruladığı sonucuna varıldığı anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla, şikayet dilekçesinde ileri sürülen iddialardan sadece ikisi ile ilgili olarak, Ford Otosan'ın bayilerin fiyat belirleme ve indirim konusundaki serbestliğine müdahale ettiği ve bayilerin rakip ve muadil yedek parça satışını yasakladığı yönündeki iddialarla ilgili olarak yeterli inceleme ve araştırma yapılmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda yer alan tebliğ hükümlerinden de anlaşılacağı üzere üretici / sağlayıcı Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'nin dolaylı da olsa anlaşma konusu malların yeniden satışında satıcının fiyat belirleme ve indirim konusundaki serbestliğini kısıtlayamayacağı gibi satıcının anlaşma konusu malların kalitesine denk yedek parçaları dilediği bir üçüncü teşebbüsten elde etme serbestliğini de sınırlandırma olanağı bulunmadığından, tebliğin 7/1-e ve h bendlerine aykırılık oluşturabilecek yazılı belgelerin ve bu belgelere dayalı iddiaların eksik inceleme ve araştırma sonucunda ciddi bulunmayarak soruşturma açılmaması yönünde alınan kararda Kanunun amacına ve hukuka uyarlık görülmemiştir.

Her ne kadar önaraştırma raporunda, müdahil şirketin fiyat belirleme ve indirim konusunda yetkili bayilere gönderdiği yazıların tavsiye niteliğinde olduğu, diğer yetkili bayilerin ifadelerinin de bu doğrultuda olduğu değerlendirilmiştir ise de, yetkili satıcılık belgesinin geçerliliği, müdahil şirketin belirlediği satış koşullarının davacı tarafından yerine getirilmesi şartına bağlandığından, fiyat belirleme ve indirim konusundaki tesbit ve değerlendirmelere bu aşamada katılmaya olanak bulunmamaktadır.

Diğer yandan, müdahil şirket tarafından, tazminata hükmeden Kadıköy 1. Ticaret Mahkemesinin 31.1.2002 tarih ve 2002/49 sayılı kararının Yargıtay 19. Hukuk Dairesinin 29.11.2002 tarih ve 2002/7580 sayılı kararı ile bozulduğu ileri sürülerek açılan davanın reddi gerektiği savunulmuş ise de, bu davanın konusunun Rekabet Kurulu'nun 21.12.1999 tarih ve 99-58/624-398 sayılı kararı olduğu ve ayrıca uyuşmazlık konusu olayda sözkonusu olan uygulamaların Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırılık oluşturup oluşturmadıklarının tesbitinin 4054 sayılı Yasanın 9/1.maddesi uyarınca Rekabet Kurulunun yetkisi içinde bulunduğu ve Rekabet Kurulu'nun dava konusu soruşturma açılmamasına yönelik kararının kesinleşmediği bir aşamada, Yargıtay'ın verdiği bozma kararı, 4054 sayılı Yasanın 55/1. maddesinde sayılan kurul kararlarının yargısal denetimine engel teşkil etmemektedir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kararın iptaline, aşağıda dökümü gösterilen 42.400.000.- TL. yargılama giderlerinin ve 200.000.000.- TL. vekalet ücretinin davalıdan alınarak davacıya verilmesine, artan posta pulunun istemi halinde davacıya ve müdahile iadesine, 7.10.2003 tarihinde esasta oybirliği gerekçede oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Zafer	Yücel	Serap	Ahmet	Suna
KANTARCIOĞLU	IRMAK	AKSOYLU	BAŞPINAR	TÜRKOĞLU
(X)	(X)		(XX)	

Yargılama Giderleri : ..
Posta Gideri : 24.750.000.-
Harç Gideri : 17.650.000.-
Toplam : 42.400.000.-



AZLIK OYU(X) :

Müdahil Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.'nin bayilere göndermiş olduğu "Otomobil Endüstrisinde Sahtecilik" başlıklı yazının bayilerin anlaşma konusu mallarla rekabet edebilecek ve onların kalitesine denk olan yedek parçaların kullanımını ve satışını yasaklamadığı, yapılan inceleme ve araştırmanın da bu durumu doğruladığı düşüncesiyle davacının aksi yöndeki iddiası ile ilgili olarak soruşturma açılması yönündeki çoğunluk gerekçesine katılmıyoruz.

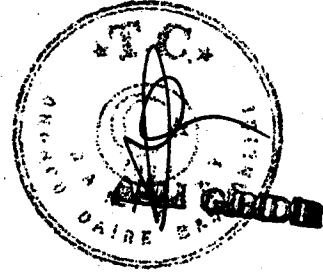
Başkan
Zafer KANTARCIOĞLU

Üye
Yücel IRMAK

AZLIK OYU (XX) :

Müdahil Ford Otosan'ın Belediye Satışları konulu 7.1.1999 tarih ve 125 Referans No.lu yazısı ile toplam 2827 Belediyeyi yetkili satıcılar arasında dağıtımını yapmak suretiyle tebliğin 7/1-c maddesini ihlal edebilecek uygulamaları nedeniyle, bu iddianın da soruşturma kapsamına dahil edilmesi gerektiği görüşüyle gerekçede çoğunluk kararına katılmıyorum.

Üye
Ahmet BAŞPINAR



M/A 10.10.2003